

**CONSILIUL NAȚIONAL AL
PERSOANELOR VÂRSTNICE**

**Coordonate ale
nivelului de trai
al pensionarilor
din România**

**August
2017**

Cuprins

1. Caracteristici ale gospodăriilor de pensionari	3
2. Veniturile gospodăriilor de pensionari	5
3. Consumul alimentar exprimat în calorii și factori nutritivi	6
4. Cheltuielile gospodăriilor de pensionari	7
5. Evoluția coșului de consum lunar și a nivelului de trai	9
6. Situația pensionarilor față de pragurile de sărăcie absolute și relative .	13
7. Evoluția puterii de cumpărare a pensiilor	15
8. Concluzii	17
9. Propuneri	24
10. Bibliografie	29

ANEXE

1. Numărul de pensionari de asigurări sociale de stat, pe județe la nivelul lunii mai 2017	30
2. Valoarea coșului de consum al gospodăriilor de pensionari	31
• Pensionarul singur	31
• Familia formată din 2 pensionari	33
3. Gruparea pensionarilor de asigurări sociale de stat și agricultori pe niveluri de pensii, și pe categorii în luna iunie 2017	35
3.1. Gruparea pensionarilor de asigurări sociale de stat	37
3.2. Gruparea pensionarilor de agricultori	39
4. Cheltuielile totale de consum pentru gospodăriile de pensionari în anul 2016	41

CARACTERISTICI ALE GOSPODĂRIILOR DE PENSIONARI

Din datele comunicate de Institutul Național de Statistică, rezultă că în anul 2016 gospodăriile populației României au fost distribuite în proporție de 56,5% în mediul urban și 43,5% în mediul rural, iar mărimea medie a unei gospodării a fost de 2,648 persoane (2,514 persoane în mediul urban și 2,821 persoane în mediul rural).

Repartizarea gospodăriilor de pensionari după vârsta capului gospodăriei arată un grad mai mare de concentrare la grupele de vârstă de 50-64 ani (25,7%) și la cele în vârstă de 65 de ani și peste (72,7%). În mediul rural, aproape două treimi din totalul gospodăriilor (64,1%) au fost conduse de persoane în vârstă de 50 de ani și peste, iar 37,6% din acestea au fost conduse de persoane în vârstă de 65 ani și peste.

Statutul ocupațional al capului gospodăriei are un impact important asupra mărimii și structurii veniturilor și a cheltuielilor pentru consumul gospodăriei, precum și asupra comportamentului membrilor gospodăriei.

Gospodăriile conduse de pensionari, în anul 2016, au reprezentat 42,2% din total (38,4% în mediul urban și 47,1% în mediul rural).

Pe regiuni de dezvoltare, în total gospodării, cele de pensionari aveau următoarele ponderi:

Sud-Muntenia	47,20%
Sud-Vest Oltenia	46,30%
Sud-Est	43,40%
Centru	41,60%
Vest	41,10%
Nord-Est	40,60%
Nord-Vest	40,20%
București-Ilfov	36,40%

Din totalul gospodăriilor de pensionari, 72,7% declarau că au drept cap de gospodărie o persoană în vârstă 65 de ani și peste, iar 25,7% o persoană din grupa de vârstă 50-64 ani.

Distribuția persoanelor din gospodării după mărimea acestora și vârsta persoanelor ce o compun, în anul 2016, este prezentată în tabelul nr. 1.

Tabelul nr. 1 Distribuția persoanelor de 50 ani și peste din gospodării, după mărimea acestora, în anul 2016

- în procente față de total-

Vârsta persoanelor din gospodării	Total gospodării	din care formate din:	
		1 persoană	2 persoane
50-64 ani	18,6	22,0	34,0
65 ani și peste	17,5	53,4	34,5

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, 2017

În anul 2016, din totalul gospodăriilor formate dintr-o persoană, 75,4% erau conduse de persoane cu vârsta de 50 ani și peste, iar 53,4% conduse de persoane în vârstă de 65 ani și peste.

Pensionarii au reprezentat 24,2% din numărul total de persoane care au alcătuit gospodăriile.

Pe județe, ponderea pensionarilor în total populație, în luna mai 2017, este prezentată în Anexa nr. 1.

Ponderile cele mai mari ale pensionarilor s-au înregistrat în județele Hunedoara (26,64%), Vâlcea (24,65%), Prahova (24,42%), Teleorman (23,91%), Cluj (23,26%), Bihor (23,12%), București (23,05%),

Județele cu cele mai mici ponderi ale pensionarilor în total populație au fost: Ilfov (18,20%), Vrancea (17,84%), Bistrița-Năsăud (17,75%), Botoșani (17,14%), Vaslui (16,99%), Iași (16,10%).

Capitolul II

VENITURILE GOSPODĂRIILOR DE PENSIONARI

Veniturile gospodăriilor de pensionari se compun din pensii, alte venituri, precum și din contravaloarea produselor alimentare și nealimentare de proveniență agricolă din producția proprie, din stoc și din cele primite pentru munca prestată în alte gospodării sau primite în dar de la copii, rude, prieteni sau alte persoane.

În anul 2016, veniturile gospodăriilor de pensionari au fost următoarele:

- venituri totale:
  - medii lunare pe o gospodărie 2.151,0 lei
  - medii lunare pe o persoană 998,9 lei

Venitul mediu lunar, provenit din pensii pentru gospodăria al cărui cap este un pensionar a avut valoarea de 1.236,2 lei.

Pensiile au asigurat, în anul 2016, numai 57,5% din veniturile totale lunare ale gospodăriilor de pensionari. Restul veniturilor au provenit din: venituri în natură (13,5%), salarii și alte drepturi salariale (22,3%), venituri din agricultură, din proprietate și din activități neagricole independente (3,0%), venituri din alte prestații sociale (2,0%), alte venituri (1,7%).

Prestațiile sociale au reprezentat 46,7% și respectiv 37,6% din veniturile bănești ale gospodăriilor la nivel de total, alcătuite din una, respectiv două persoane, cea mai mare parte a lor fiind formată din pensii.

Veniturile nete reprezintă acea parte a veniturilor care rămâne la dispoziția gospodăriilor pentru acoperirea cheltuielilor de consum și pentru economisire. Acestea sunt determinate prin scăderea din veniturile totale ale gospodăriilor a impozitelor asupra veniturilor și a contribuțiilor reglementate prin lege aflate în sarcina membrilor acestora, precum și a unor cheltuieli legate de producția gospodăriei (bănești și în natură).

În cazul familiilor de pensionari, în anul 2016, veniturile nete au înregistrat următoarele valori medii:

- venituri nete:
  - medii lunare pe o gospodărie 1.860,5 lei
  - medii lunare pe o persoană 864,0 lei

Ponderea veniturilor nete în veniturile totale a fost de 86,5%.

CONSUMUL ALIMENTAR EXPRIMAT ÎN CALORII ȘI FACTORI NUTRITIVI

Mărimea și structura consumului alimentar al gospodăriilor se obține prin evaluarea cumpărăturilor de pe piață și a consumului de produse alimentare din resurse proprii. Consumul alimentar se exprimă în calorii și factori nutritivi.

Pe ansamblul gospodăriilor, în anul 2016, consumul mediu zilnic pe o persoană a fost de 2.376 calorii. Consumul cel mai mare s-a înregistrat în gospodăriile de pensionari (2.543 calorii).

La nivelul întregii țări, pe medii de rezidență, consumul este mai mare cu 88 calorii în mediul rural față de cel urban.

Structura consumului alimentar pentru o persoană din gospodăriile de pensionari este prezentată în tabelul nr. 2.

Tabelul nr. 2 Structura consumului alimentar al gospodăriilor de pensionari, în anul 2016

- pe persoană -

		din care:		%	
		de origine vegetală	de origine animală	de origine vegetală	de origine animală
Calorii (nr.)	2.543	1.866	677	73,4	26,6
Protide (gr.)	86,6	42,8	43,8	49,4	50,6
Lipide (gr.)	92,0	44,3	47,7	48,2	51,8
Glucide (gr.)	313,7	-	-	-	-

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, 2017

Pentru pensionari repartizarea aportului caloric pe principalele produse alimentare a fost următorul:

- cereale și produse din cereale 40,3%
- grăsimi 15,5%
- lapte, produse lactate și ouă 11,4%
- carne și preparate din carne 12,0%
- zahăr, dulcețuri, ciocolată și alte produse zaharoase 6,4%
- legume și conserve din legume 3,4%
- fructe și pepeni 3,3%
- cartofi 3,1%
- fasole boabe și alte leguminoase pentru boabe 1,6%
- alte produse 3,0%

CHELTUIELILE GOSPODĂRIILOR DE PENSIONARI

Cheltuielile totale medii lunare pe o gospodărie de pensionari, în anul 2016, au fost de 1.830,2 lei, reprezentând 85,1% din venitul total (2.151,0 lei). Pe categorii de cheltuieli, structura a fost următoarea:

• cheltuieli totale de consum, din care:	1.456,2 lei
○ cheltuieli bănești de consum	1.270,9 lei
○ contravaloarea consumului de produse agroalimentare din resurse proprii pentru consumul uman	185,3 lei
• cheltuieli pentru alimente și băuturi neconsumate ¹	51,3 lei
• cheltuieli pentru investiții	9,2 lei
• cheltuieli totale de producție	93,9 lei
• impozite, contribuții, cotizații și taxe	178,7 lei
• alte cheltuieli	40,9 lei

Cheltuielile bănești de consum, pe tipuri de cheltuieli, pentru gospodăriile de pensionari, au avut următoarele ponderi²:

○ consum alimentar	33,0%
○ consum nealimentar	37,3%
○ plata serviciilor	29,7%

În tabelul nr. 3, gospodăriile de pensionari au fost diferențiate în două categorii: cele care au putut face față cheltuielilor cu venitul total net lunar realizat (67,9%) și cele care nu au putut face față (32,1%). Situația relevă faptul că pensionarii au întâmpinat reale dificultăți în acoperirea din venitul total net lunar realizat a cheltuielilor strict necesare unui trai decent.

Îngrijorător este faptul că numai 67,9% dintre gospodăriile de pensionari au putut face față cheltuielilor cu venitul total net lunar realizat în anul 2016, restul de 32,1% neputându-și acoperi cheltuielile alimentare, nealimentare și plata serviciilor în fiecare lună. Astfel, 34,0% nu au putut plăti la timp întreținerea locuinței, 11,0% energia electrică, 4,6% abonamentul radio-TV, 3,9% telefonul și 85,5% au fost în imposibilitatea de a cumpăra produse alimentare suficiente pentru asigurarea minimului de hrană.

¹ Ansamblul cheltuielilor pentru cumpărarea produselor alimentare care nu au fost consumate în luna de referință, rămânând în stoc sau fiind destinate altor scopuri.

² Calcule pe baza datelor INS

Cheltuielile totale de consum medii lunare înregistrate în anul 2016 în gospodăriile al cărui cap este un pensionar și explicitate pe grupe de produse și servicii sunt prezentate în anexa nr. 4.

Tabelul nr. 3 Modul în care gospodăriile de pensionari au făcut față cheltuielilor, în anul 2016

- procente -

		Total	Urban	Rural
Gospodării care pot face față cheltuielilor cu venitul total net lunar realizat		67,9	69,6	66,2
Gospodării care își pot permite:	o săptămână de concediu departe de casă	11,2	14,9	7,1
	înlocuirea mobilei uzate	5,3	6,3	4,1
	cumpărarea de produse electrocasnice	10,7	13,1	8,1
	cumpărarea de haine noi	23,7	26,5	20,6
	vizionarea unui spectacol de teatru, cinema	8,3	12,8	3,3
	cumpărarea de cărți, reviste, ziare	13,3	18,9	7,0
Nu își permit nici una din cele de mai sus		62,2	55,4	69,7
		Total	Urban	Rural
Gospodării care nu pot face față cheltuielilor cu venitul total net realizat		32,1	30,4	33,8
Gospodării care, datorită lipsei resurselor financiare, s-au aflat în imposibilitatea:	de a plăti la timp chiria	0,1	0,2	...
	de a plăti la timp întreținerea locuinței	34,0	35,5	32,6
	de a plăti la timp energia electrică	11,0	9,2	12,7
	de a plăti la timp telefonul	3,9	4,2	3,6
	de a plăti la timp abonamentul radio – TV	4,6	4,4	4,8
	de a cumpăra produse alimentare suficiente pentru asigurarea hranei	85,5	90,0	81,3
Gospodării care, pentru a putea face față cheltuielilor curente, au apelat la alte surse, cum ar fi:	Economii	7,6	6,8	8,3
	împrumuturi la rude, prieteni, alte persoane	4,1	4,6	3,6
	muncă suplimentară	6,1	4,2	7,8
	ajutoare financiare, fără obligația de restituire, de la rude, prieteni	9,8	12,0	7,8
Gospodării care nu au apelat la alte surse		73,7	73,2	74,2

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, 2017

Capitolul V

EVOLUȚIA COȘULUI DE CONSUM LUNAR ȘI A NIVELULUI DE TRAI

Valoarea coșului de consum lunar al gospodăriilor de pensionari formate din una și două persoane, pe total și pe medii de rezidență, în prețurile lunii mai 2017, calculată de Institutul Național de Statistică, sintetic, pe grupe de produse, este prezentată în tabelul nr. 4.

Tabelul nr. 4 Valoarea coșului de consum lunar al gospodăriilor de pensionari

– lei /persoană –

	ianuarie 2017			mai 2017		
	urban	rural	total	urban	rural	total
Gospodărie formată din o singură persoană						
Produse alimentare	204,8	211,6	208,5	206,9	212,8	210,2
Produse nealimentare	60,1	75,4	68,4	60,1	75,2	68,2
Servicii	262,5	48,6	147,4	264,7	48,8	148,5
TOTAL	527,4	335,6	424,3	531,7	336,8	426,9
Gospodărie formată din două persoane						
Produse alimentare	184,3	175,8	176,3	186,5	176,8	177,7
Produse nealimentare	66,6	68,0	67,9	66,6	67,8	67,7
Servicii	219,7	51,1	122,9	221,7	51,4	123,9
TOTAL	470,6	294,9	367,1	474,8	296,0	369,3

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică.

Detalii privind coșul de consum lunar al gospodăriilor de pensionari, calculat de Institutul Național de Statistică, sunt prezentate în anexa nr. 2.

În tabelul nr. 5 sunt prezentate estimările făcute de Institutul de Cercetare a Calității Vieții, pentru nivelul minim de trai decent și de subzistență pentru un pensionar singur și pentru familia de doi pensionari, cu domiciliul în mediul urban și rural, pentru perioada ianuarie – mai 2017.

Tabelul nr. 5 Valoarea coșului de consum lunar al gospodăriilor de pensionari

		lan. 2017	Mai 2017
Gospodărie formată din o singură persoană <i>lei /persoană</i>			
Total	Minim decent	736	735
	Minim de subzistență	579	579
Urban	Minim decent	754	753
	Minim de subzistență	603	603
Rural	Minim decent	719	719
	Minim de subzistență	557	557
Gospodărie formată din două persoane <i>lei /familie</i>			
Total	Minim decent	1.398	1.397
	Minim de subzistență	1.100	1.099
Urban	Minim decent	1.432	1.431
	Minim de subzistență	1.146	1.146
Rural	Minim decent	1.367	1.367
	Minim de subzistență	1.059	1.058

Sursa datelor: Institutul de Cercetare a Calității Vieții.

Repartizarea cheltuielilor minime de consum pentru un pensionar singur în prețurile lunii mai 2017, estimată de Institutul de Cercetare a Calității Vieții, cu precizarea că locuința s-a limitat la o singură cameră, iar pensionarul nu necesită tratament pentru boli cronice, este prezentată în tabelul nr. 6.

Pe baza acestor date, rezultă că, în luna iunie 2017, 1.540.024 de pensionari de asigurări sociale de stat și agricultori, respectiv 30,50% din totalul pensionarilor, au avut venituri sub pragul de subzistență calculat pentru un pensionar singur, total țară, respectiv 579 lei, iar 2.145.492 pensionari (42,48% din totalul pensionarilor) au avut venituri sub pragul minim decent calculat pentru un pensionar singur, total țară, respectiv 735 lei. (Anexa nr. 3).

Tabelul nr. 6 Structura cheltuielilor minime de consum estimate pentru un pensionar singur în prețurile lunii mai 2017³

- lei -

Nr. crt.	Grupa de cheltuieli	Urban		Rural	
		Subzistența	Decent	Subzistența	Decent
1 (1a+1b)	Alimente, din care:	318	322	530	466
1a	<i>Necesar de cheltuit</i>			319	235
1b	<i>Autoconsum⁴</i>			211	231
2	Îmbrăcăminte	31	32	57	84
3	Dotarea locuinței	18	30	15	57
4	Transport		61		41
5	Servicii culturale	12	15	2	13
6	Igienă personală	12	12	5	27
7	Servicii de reparații și întreținere îmbrăcăminte și încălțăminte	12	12	9	16
8	Cheltuieli cu locuința ⁵	151	149	82	76
9	Cheltuieli cu medicamente ⁶	49	51	68	74
10	Fond de siguranță		69		96
Total consum (1a+1b+2...10)		603	753	557	719

Sursa datelor: Institutul de Cercetare a Calității Vieții.

În perioada ianuarie 2013 – mai 2017, ponderea numărului de pensionari (din sistemul asigurărilor sociale de stat și agricultori), aflați sub nivelul coșului de consum lunar și sub nivelurile minime de subzistență și de trai decent (tabelul nr. 7), a avut o evoluție oscilantă. Este evident că un număr important de pensionari nu sunt în măsură să beneficieze de un trai decent din veniturile pe care le au, iar pentru atingerea acestui deziderat important este necesar să fie luate măsuri compensatorii.

³Datele sunt furnizate de Institutul de Cercetare a Calității Vieții, iar actualizarea sumelor pe grupe de cheltuieli s-a realizat folosind indicii de creștere a prețurilor calculați de Institutul Național de Statistică

⁴Autoconsumul reprezintă contravaloarea produselor vegetale și animale pe care gospodăriile de pensionari din mediul rural le produc și le consumă în propria gospodărie. Acest autoconsum nu este inclus în consumul total al gospodăriei.

⁵La capitolul cheltuieli cu locuința au fost incluse și cheltuielile de poștă și telecomunicații, respectiv cheltuieli cu articolele de papetărie.

⁶La capitolul cheltuieli cu medicamente au fost introduse valorile Institutul Național de Statistică referitoare la cheltuielile medii lunare pe gospodărie cu medicamente de uz uman – Tab.28/p.66 Cheltuieli pentru cumpărarea de mărfuri nealimentare, pe categorii de gospodării, în trim. III 2009, Veniturile și consumul populației trim. III 2009, Institutul Național de Statistică, București, 2010.

Tabelul nr. 7 Valoarea pragurilor furnizate de Institutul Național de Statistică și Institutul de Cercetare a Calității Vieții , numărul și ponderea pensionarilor aflați sub valoarea acestor praguri

Indicator	Luna	Anul	Coș de consum lunar ⁷	Nivel minim de subzistență	Nivel minim de trai decent
Valoarea pragului (lei /persoană și lună)	Ianuarie	2013	443	576	732
	Mai		442	581	737
	Iulie		443	579	735
	Ianuarie	2014	446	578	734
	Mai		446	590	745
	Iulie		446	590	745
	Ianuarie	2015	444	587	741
	Mai		442	589	769
	Iulie		442	589	769
	Ianuarie	2016	430	559	710
	Mai		430	559	734
	Iunie		425	559	734
	Ianuarie	2017	424	579	736
	Mai		427	579	735
	Iunie		427	559	735
Număr pensionari cu cuantumul pensiei sub prag	Ianuarie	2013	1.611.074	2.321.652	3.013.711
	Mai		1.465.203	2.206.785	2.923.139
	Iulie		1.467.559	2.189.636	2.914.523
	Ianuarie	2014	1.365.799	2.059.441	2.756.733
	Mai		1.348.546	2.065.937	2.780.927
	Iulie		1.345.939	2.061.490	2.775.096
	Ianuarie	2015	1.202.499	1.916.934	2.585.199
	Mai		1.174.407	1.894.880	2.651.957
	Iulie		1.171.615	1.889.731	2.645.240
	Ianuarie	2016	963.538	1.557.815	2.167.785
	Mai		955.843	1.752.443	2.244.286
	Iunie		931.087	1.777.516	2.260.847
	Ianuarie	2017	799.266	1.387.616	2.058.362
	Mai		822.576	1.542.661	2.148.737
	Iunie		821.930	1.540.024	2.145.492
Ponderea pensionarilor cu cuantumul pensiei sub prag, (%)	Ianuarie	2013	22,82	25,61	57,08
	Mai		22,79	42,04	55,69
	Iulie		28,01	41,79	55,63
	Ianuarie	2014	26,14	39,42	52,77
	Mai		25,96	39,77	53,53
	Iulie		25,93	39,72	53,47
	Ianuarie	2015	23,22	37,01	49,91
	Mai		22,82	36,82	51,52
	Iulie		22,79	36,76	51,46
	Ianuarie	2016	18,82	30,42	42,34
	Mai		18,74	34,36	44,00
	Iunie		18,22	34,87	44,35
	Ianuarie	2017	15,75	27,35	40,57
	Mai		16,28	30,53	42,53
	Iunie		16,28	30,50	42,48

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică și Institutul de Cercetare a Calității Vieții.

⁷Coșul de consum lunar a fost considerat, începând cu luna mai 2012 la nivel de țară, iar pentru perioadele anterioare în mediul urban.

SITUAȚIA PENSIONARILOR FAȚĂ DE PRAGURILE DE SĂRĂCIE ABSOLUTE ȘI RELATIVE

Prin **metoda absolută**, conform metodologiei de calcul a indicatorilor terțiari de incluziune socială⁸ (aprobați prin HG 488 /2005), se determină numărul persoanelor cu un consum situat sub nivelul unui anumit prag. Determinarea pragului s-a făcut printr-o metodă derivată din metoda Băncii Mondiale⁹ (o combinație între metoda aportului de energie și cea a proporției cheltuielilor alimentare). În această metodă determinarea pragurilor de sărăcie s-a făcut plecând de la consumul gospodăriilor. Studiile efectuate au arătat că, în cazul României, acesta reflectă, mai bine decât venitul, bunăstarea reală a gospodăriei și capacitatea acesteia de a-și satisface nevoile de bază. Consumul reflectă de asemenea capacitatea de a mobiliza resurse în perioade dificile, descriind mai bine decât venitul accesul la, și disponibilitatea de, bunuri și servicii.

Componenta alimentară a pragului de sărăcie s-a determinat pe baza coșului alimentar utilizat de gospodăriile din a doua și a treia chintilă, cu costuri la valoarea celor practicate de acest grup, și cantități ajustate proporțional pentru a rezulta o valoare a coșului de 2.550 de calorii pe zi pe adult echivalent¹⁰.

Pragul de sărăcie absolut se determină adunând la componenta alimentară sumele cheltuite pe bunuri și servicii de către gospodăriile al căror consum alimentar este egal cu componenta alimentară calculată. Până în prezent, pragurile de sărăcie au fost calculate la nivelul prețurilor din decembrie 2002, calculul în aval și amonte făcându-se prin indexarea acestora cu valoarea indicelui de prețuri pe cele trei componente: alimentară, nealimentară și servicii.

Prin **metoda relativă**, determinarea persoanelor sărace se face utilizând ca indicator de bunăstare venitul disponibil pe adult echivalent¹¹, iar pragul de sărăcie este stabilit la valoarea de 60,0% din mediana distribuției gospodăriilor după acest venit.

⁸ World Bank Romania: Poverty assessment. June 2003. Report No. 26169-RO, apărut sub același număr și în limba română: România: Raport de Evaluare a Sărăciei, octombrie 2003

⁹ Martin Ravallion, Poverty Comparisons, The World Bank, 1994

¹⁰ Conform recomandărilor reuniunii FAO /OMS /UN expert group on nutrition (1985).

¹¹ Numărul de "unități adult echivalent" din fiecare gospodărie este calculat pe baza unei scale de echivalență, care are în vedere faptul că nevoile copiilor diferă de cele ale adulților și că nevoile de consum ale unei gospodării nu cresc proporțional cu numărul persoanelor ce o compun.

Toate persoanele cu un venit disponibil pe adult echivalent mai mic decât pragul astfel determinat sunt considerate sărace.

Raportând situația pensionarilor la pragurile de sărăcie, pentru luna iunie 2017, rezultă următoarea situație:

- sub pragul sărăciei absolute¹², (la nivelul lunii decembrie 2016), în valoare de 305,3 lei, s-au situat 367.310 pensionari de asigurări sociale de stat și agricultori (7,27% din totalul pensionarilor).
- sub pragul sărăciei relative, (nivel mediu anul 2016¹³), în valoare de 725 lei, s-au situat 2.104.882 pensionari de asigurări sociale de stat și agricultori (41,68% din totalul pensionarilor).

O concluzie care se poate desprinde este că o pondere semnificativă¹⁴ a pensionarilor nu beneficiază de un nivel minim de trai, iar cei mai expuși riscului de sărăcie se regăsesc în rândul pensionarilor de invaliditate (11,6% în total pensionari) și a pensionarilor urmași (10,5% în total pensionari).

---

¹² Estimat pe baza datelor Institutul Național de Statistică privind evoluția veniturilor gospodăriilor între anii 2015 și 2016, și a pragului sărăciei relative din anul 2016

¹³ Indicatori de incluziune socială calculați de Ministerul Muncii Familiei Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice corespunzătorii anului 2016.

¹⁴ Se referă la pensionarii de asigurări sociale de stat și agricultori la nivelul lunii iunie 2017.

Capitolul VII

EVOLUȚIA PUTERII DE CUMPĂRARE A PENSILOR

Creșterea prețurilor, în perioada octombrie 2009 – mai 2017 și înghețarea pensiilor la nivelul lunii octombrie 2009 a determinat diminuarea continuă a puterii de cumpărare a pensiei medii de bază și a pensiei de bază pentru limită de vârstă până în anul 2013, când s-a reluat indexarea pensiilor, puterea de cumpărare a acestora începând să fie mai mare decât în octombrie 2009, din anul 2015 (tabelul nr. 8). În toată această perioadă (octombrie 2009 – mai 2017), creșteri mai mari de prețuri s-au înregistrat la: **mărfuri alimentare** (alte legume și conserve de legume – 67,6%, fasole boabe și alte leguminoase – 45,4%, miere de albine – 35,0%, ouă - 34,2%, fructe proaspete – 33,8%, cartofi – 27,3%, legume și conserve de legume – 25,5%), la **mărfuri nealimentare** (tutun, țigări - 96,3%, energie electrică – 42,3%, energie electrică, gaze și încălzire centrală – 37,2%), precum și la **servicii** (apă, canal, salubritate – 75,7%, transport interurban CFR – 39,0%). Din aceste date rezultă că mulți pensionari au fost obligați să renunțe la achiziționarea unor bunuri alimentare și nealimentare, medicamente etc. pentru a-și putea achita cheltuielile cu întreținerea locuinței și plata diverselor servicii.

Tabelul nr. 8 Evoluția puterii de cumpărare a pensiei medii de bază, a pensiei pentru limită de vârstă și a salariului mediu net, față de luna octombrie 2009

– *procente* –

	Oct 2009	Dec. 2009	Dec. 2010	Dec. 2011	Dec. 2012	Dec. 2013	Dec. 2014	Dec. 2015	Dec. 2016	Iun. 2017
Pensia medie de baza	100,0	99,2	94,0	94,2	89,9	92,3	96,2	101,0	106,7	112,1
Pensia de baza limită de vârstă	100,0	99,2	92,8	93,9	89,2	91,4	95,1	99,6	104,9	109,9
Salariul mediu net	100,0	106,4	100,8	103,8	104,6	106,8	111,4	128,4	143,8	144,8

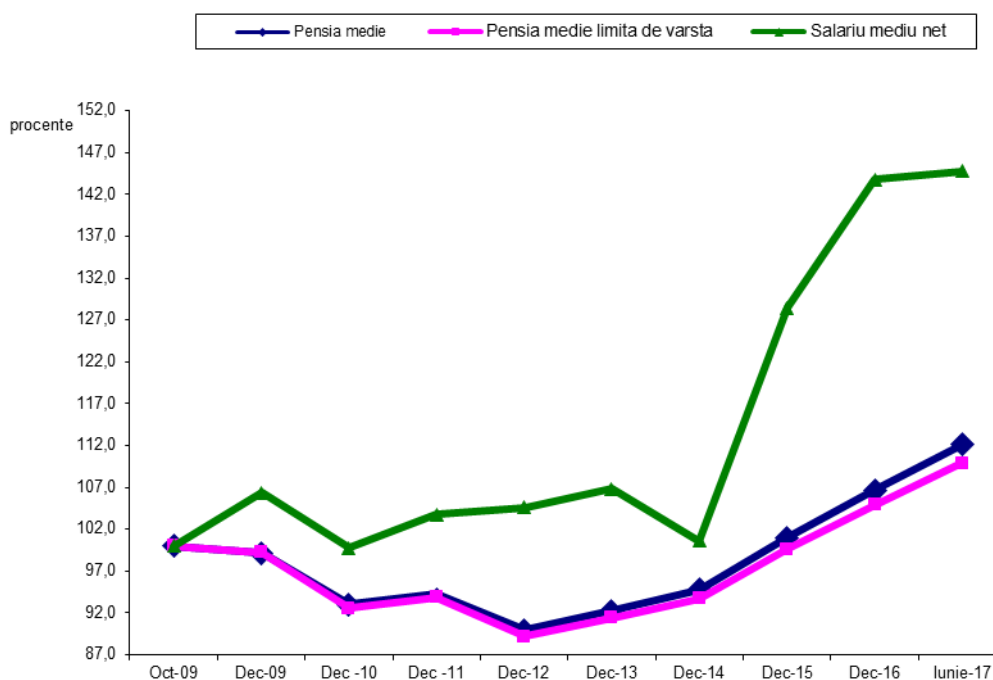
Sursa datelor: Calcule CNPV pe baza datelor furnizate de Institutul Național de Statistică.

Prin natura sa, puterea de cumpărare a pensiilor înregistrează creșteri

numai în lunile de majorare a valorii punctului de pensie, după care urmează scăderi continue datorită creșterii prețurilor la produsele alimentare de bază, la produsele nealimentare și la principalele servicii.

În luna iunie 2017, puterea de cumpărare a pensiei medii de bază în sistemul asigurărilor sociale de stat, față de luna octombrie 2009, a fost de 112,08%.

Grafic nr. 1 Evoluția puterii de cumpărare a pensiei medii de bază, a pensiei pentru limită de vârstă și a salariului mediu net, față de luna octombrie 2009

Raportul între pensia medie de bază și salariul mediu brut, în luna iunie 2017, a fost de 29,6%, iar raportul între pensia pentru limită de vârstă și salariul mediu brut a fost de 33,9%.

Salariul mediu brut, în luna iunie 2017, a fost de 2.380 lei, respectiv de 2,42 ori mai mare decât pensia medie de bază (982 lei) și de 2,12 ori mai mare decât pensia medie de limită de vârstă (1.121 lei).

Și în primele șase luni ale anului 2017, veniturile provenite din pensie au fost insuficiente unui trai decent pentru mulți dintre vârstnicii.

CONCLUZII

O bună parte a populației vârstnice din *România* nu dispune de resurse financiare suficiente pentru o viață decentă și deci calitatea vieții acestei categorii de populație este compromisă. Cheltuielile pentru întreținerea locuinței, plata alimentelor și a serviciilor de sănătate sunt covârșitoare, iar preocupările pentru participarea la viața socială și culturală rămân reziduale, în condițiile în care un sprijin real și consistent din partea statului nu există.

Astfel, nivelul minim de trai decent, stabilit de Institutul de Cercetare a Calității Vieții pentru un pensionar în luna iunie 2017 a fost de 735 lei, sub acest nivel aflându-se în luna iunie 2017 un număr de 1.771.150 pensionari de asigurări sociale de stat (37,89% din total) care nu au avut posibilitatea să cheltuiască mai mult pentru nevoile proprii (anexa nr. 3.1).

Pensia medie de asigurări sociale de stat și agricultori în luna iunie 2017 a fost de 939 lei, însă din totalul de 5.050.049 pensionari, 2.815.869 pensionari (55,76%) au avut pensii care s-au situat sub acest quantum (anexa nr. 3). Situația grea în care se găsește astăzi o bună parte a vârstnicilor din România, considerăm că se datorează următoarelor aspecte principale:

- creșterea progresivă a costurilor întreținerii locuinței, serviciilor și alimentelor de bază, ridică gradul de incidență a sărăciei în rândul vârstnicilor, care datorită vârstei înaintate sunt expuși suplimentar și unor riscuri specifice bătrâneții;
- deși combaterea sărăciei și promovarea incluziunii sociale în rândul persoanelor vârstnice continuă să reprezinte un deziderat major, actele normative care prevedeau unele reglementări în acest sens¹⁵ au rămas declarative, fără un set de măsuri concrete care să se facă simțite la nivelul persoanelor vârstnice;

---

¹⁵ HOTĂRÂRE nr. 829 din 31 iulie 2002 privind aprobarea Planului național antisărăcie și promovare a incluziunii sociale, HOTĂRÂRE Nr. 1827 din 22 decembrie 2005 privind aprobarea Programului de implementare a Planului național antisărăcie și promovare a incluziunii sociale (PNAinc) pentru perioada 2006 – 2008;

- serviciile comunitare de îngrijire socio-medicală continuă să se situeze într-un stadiu incipient și se manifestă timid față de nevoile reale ale vârstnicilor aflați în dificultate;
- sistemul de servicii sociale este reglementat și dezvoltat fragmentat, asistența bătrânilor singuri, care nu se mai pot autogospodări și a celor cu dizabilități, ca grupuri principale de risc, nu se realizează coordonat într-un sistem articulat de servicii și instituții care prin cooperare permanentă să garanteze eficientizarea serviciilor acordate;
- capacitatea de asistare a persoanelor vârstnice în instituții specializate este foarte redusă și nu acoperă nici pe departe solicitările;
- unele persoane vârstnice sunt obligate să participe la acțiuni aducătoare de venit pentru asigurarea traiului zilnic, concomitent cu creșterea numărului cerșetorilor în rândul acestora;
- starea de sănătate a persoanelor vârstnice în general, a devenit îngrijorătoare din cauza accesibilității greoaie a acestora la serviciile medicale de urgență, în spitale, precum și în ceea ce privește procurarea medicamentelor;
- veniturile insuficiente ale multor pensionari fac ca aceștia să nu mai poată acoperi cheltuielile strict necesare pentru procurarea medicamentelor de întreținere a sănătății și pentru plata unor servicii medicale în ambulatoriu sau în spitale. De asemenea, implementarea coplății prin introducerea de tarife corespunzătoare pentru anumite servicii de asistență medicală dezavantajează în primul rând persoanele vârstnice, ca principali consumatori de servicii medicale;
- fondurile alocate pentru asistența medicală stomatologică sunt subevaluate în raport cu necesitățile reale, vârstnicii constituind categoria de populație cea mai afectată de implicații dintre cele mai nefavorabile în acest domeniu.

Multe din nevoile de sprijin, în special cele de asistență socială comunitară la domiciliu, sunt acoperite numai formal prin măsuri legislative care nu se aplică sau nu se pot practic aplica fără acțiuni reale și concertate, la nivel local, în special în mediul rural. Așadar, accesul limitat al vârstnicilor la serviciile sociale sporește riscul ca aceștia să rămână în rândul săracilor.

Oferta actuală de servicii de asistență medicală este, în general, afectată de lipsa de organizare, insuficiența resurselor materiale și umane ale sistemului

de sănătate, de absența unei piețe a serviciilor de sănătate și de inegalități în accesul la serviciile medicale în special în mediul rural.

De asemenea, în România nu au fost încă dezvoltate și aplicate programe care să vizeze pregătirea pentru pensionare și identificarea posibilităților de menținere a unei vieți active și a unei participări sociale semnificative pentru persoanele vârstnice. În ceea ce privește inserția socială a vârstnicilor, acesta rămâne în continuare un deziderat.

Participarea vârstnicilor pe piața forței de muncă nu este determinată doar de o disponibilitate a acestora pentru o activitate aducătoare de venit ilustrând astfel „principiul activizării” al protecției sociale, ci mai degrabă de *nevoia* de a munci pentru câștigarea traiului zilnic, în condițiile absenței sau insuficienței surselor de venit (mai ales în mediul rural).

Pe domenii de interes pentru persoanele vârstnice se evidențiază în mod expres, următoarele probleme:

⇒ **Pensii și asigurări sociale**

Conform noii legi a pensiilor nr. 263 /2010, pragul de pensionare urmează să ajungă pentru femei la 63 ani până în anul 2030, pentru bărbați, începând cu anul 2015, este de 65 de ani.

- Perioada minimă de contribuție este din ianuarie 2015, de 15 ani atât pentru femei cât și pentru bărbați, iar perioada totală de contribuție crește, gradual, pentru femei de la 30 de ani (în ianuarie 2015) până la 35 ani (ianuarie 2030), egalând-o pe cea a bărbaților, de 35 ani din ianuarie 2015.
- Prin modificările aduse legii pensiilor, respectiv Legea nr. 142/2016, diminuarea pensiei anticipate se face diferențiat, în raport cu perioada de cotizare realizată peste stagiul standard complet. Diminuarea maximă a cuantumului pensiei anticipate parțiale nu poate depăși 30%, față de 45% cât prevedea Legea nr. 263 /2010, iar pentru anii cotizați în plus față de stagiul complet diminuarea scade proporțional.

Analizând sistemul actual de pensii din România putem desprinde mai multe concluzii:

- Raportul de dependență, care în 1990 era de 315,1 pensionari¹⁶ la 1000 salariați, ca urmare a creșterii numărului de beneficiari și a diminuării numărului de contribuabili, a crescut aproape continuu, oscilând în ultimii ani în jurul valorii unitare, fiind în anul 2016 de 995,1 de pensionari la 1000 salariați;
- România are un nivel extrem de scăzut al cheltuielilor totale cu pensiile, în anul 2014 (8,2% din PIB, față de media Uniunii Europene - 28 de 12,9%, 17,1% în Grecia, 16,5% în Italia, 15,6% în Portugalia, 15,2% în Franța, 14,9% în Austria și 14,0% în Danemarca);
- Nivelul pensiilor în sistemul public se menține mic față de cel al salariilor (pensia medie asigurări sociale - fără agricultori - a reprezentat în luna iunie 2017 numai 29,6% din salariul mediu brut) în condițiile în care și salariile sunt departe de a fi suficiente, nu doar pentru un trai decent, ci și pentru a constitui un mijloc de atragere a forței de muncă;
- Scăderea contribuțiilor la fondul de pensii în perioada de criză și scăderea ratei de colectare de la unitățile rău platnice, constituie o sursă potențială de reducere a veniturilor la fondul de pensii;
- Sistemul public de pensii din România se găsește, în prezent, într-o situație critică, cu deficite financiare curente și oferă pensii în quantum insuficient unui trai decent pentru o bună parte a pensionarilor;
- Există un risc major de sărăcie pentru populațiile vârstnice viitoare, în momentul în care pe piața forței de muncă vor intra generațiile reduse numeric, născute după 1989, de aceea este recomandată încurajarea participării populației la Pilonul III¹⁷ de pensii.

⇒ Sănătate

- Datele statistice demonstrează că starea de sănătate a pensionarilor, a vârstnicilor în general, a devenit îngrijorătoare din cauza accesibilității greoaie a acestora la serviciile medicale de urgență, precum și în procurarea medicamentelor;

---

¹⁶Au fost considerați doar pensionarii de asigurări sociale de stat

¹⁷**Pilonul III** este denumirea dată sistemului de pensii facultative, administrate de companii private, sistem bazat pe conturi individuale și aderare facultativă. Participarea la pensiile facultative din acest pilon nu este condiționată în funcție de vârstă

- Din perspectiva furnizorilor de servicii socio-medicale la domiciliu principalele greutăți identificate sunt: lipsa dotărilor pentru buna desfășurare a activității și lipsa fondurilor pentru susținerea programelor și asigurarea continuității lor;
- În cazul unităților de asistență medico-socială se constată, de asemenea, că în componența colectivului de angajați nu sunt incluși medici cu specialitatea geriatrie și din acest motiv în aceste unități nu se pot efectua terapii specifice persoanelor vârstnice și nici terapii recuperatorii pentru bolile cronice ale acestora;
- Vârstnicii din mediul rural sunt în continuare dezavantajați de disfuncționalitățile rămase în sistemul actual, deoarece în multe localități nu există cabinete ale medicilor de familie sau acestea funcționează în spații improprii. De asemenea, numărul farmaciilor și al punctelor farmaceutice în mediul rural este foarte mic comparativ cu cel din orașe. Situația este aceeași și pentru centrele de recoltare și laboratoarele pentru analize. O problemă care vine în completarea acestora și reduce considerabil accesibilitatea la serviciile medicale și la produsele farmaceutice, constă în lipsa infrastructurii, inclusiv a mijloacelor de transport către localitățile urbane, situație care izolează unele comunități, cunoscut fiind faptul că în localitățile mici populația este preponderent vârstnică;
- Platforma gerontologică preconizată a se implementa se regăsește numai parțial în practica instituțiilor publice de sănătate și a organizațiilor societății civile.

⇒ **Asistența socială**

- Se constată o slabă dezvoltare a serviciilor pentru vârstnicii aflați în dificultate comparativ cu alte categorii defavorizate de populație (copii, persoane cu dizabilități) și o insuficientă dezvoltare a structurilor la nivelul autorităților publice centrale și locale care să monitorizeze cazurile sociale din cadrul acestora;
- Nu sunt dezvoltate programe de reinsertie și de menținere a unei vieți active și a unei participări semnificative a persoanelor vârstnice în societate;

- Nu există o autoritate la nivel național care să monitorizeze aplicarea măsurilor pe plan local și pentru gestionarea bazei de date cu privire la protecția persoanelor;
- Nu există servicii /departamente destinate persoanelor vârstnice în cadrul direcțiilor de asistență socială județene, persoanele vârstnice intrând în categoria persoanelor adulte sau cu dizabilități;
- Legea nr. 17/2000 privind asistența socială a persoanelor vârstnice, reprezintă un act normativ depășit față de situația actuală ceea ce face ca administrația publică centrală cu atribuții în domeniu să nu fie în măsură să elimine situațiile de abuz și neglijență la care sunt expuse persoanele vârstnice;
- Structura de personal a unităților publice și private de asistare și îngrijire a vârstnicilor (cămine, centre de zi, unități medico /sociale, centre de îngrijire și asistență, adăposturi de noapte, cluburi ale pensionarilor) este incompletă, *lipsind cel mai adesea specialiști precum: ergoterapeuți, kinetoterapeuți, medici geriatri sau stomatologi*;
- Numărul căminelor pentru persoanele vârstnice, comparativ cu solicitările, este mic și se justifică înființarea de noi cămine, cu îmbunătățirea substanțială a confortului.

⇒ **Îngrijirea la domiciliu**¹⁸

- *Echipa multidisciplinară nu funcționează*, astfel încât de cele mai multe ori evaluarea persoanei și decizia în vederea îngrijirii sunt fracționate fără ca specialiștii să poată comunica în stabilirea recomandărilor;
- *Nu există unități cu program permanent* și foarte puțini dintre furnizori asigură asistență medicală de urgență, deși problematica specifică vârstnicilor ar impune înființarea unui asemenea tip de intervenție;
- *Lipsa fondurilor și a personalului acreditat* pentru derularea de programe de îngrijire la domiciliu a persoanelor vârstnice;

---

¹⁸Avantajele pe care îngrijirea la domiciliu le prezintă în raport cu asistarea în centre rezidențiale sunt cunoscute ca fiind: creșterea confortului psihic, conservarea autonomiei și funcțiilor sociale ale persoanei, prevenirea izolării și menținerea unei vieți active, descongestionarea unităților sanitare și de asistență socială, cât și creșterea calității îngrijirii prin implicarea specialiștilor.

- Serviciile sociale, socio-medicale și medicale oferite în prezent persoanelor vârstnice cuprind un pachet de bază care este necesar să fie revizuit și completat în funcție de nevoile individuale identificate în rândul populației vârstnice;
- Insuficienți furnizori de îngrijiri la domiciliu care să răspundă nevoii persoanelor vârstnice;
- Repartizarea furnizorilor de servicii de îngrijire în teritoriu este inegală - în detrimentul beneficiarilor din mediul rural - oferta de servicii fiind mult mai redusă pentru localitățile mici și pentru cele rurale. Această discrepanță trebuie avută în vedere la elaborarea strategiilor de politică socială și la distribuirea fondurilor de la bugetul de stat și local pentru a se acorda servicii la domiciliu și vârstnicilor din mediul rural care au rămas singuri prin migrația generației tinere.

⇒ **Reglementări legislative:**

- Legislația în domeniul sanitar nu încurajează furnizorii de servicii medicale pentru a încheia contracte cu casele județene de asigurări de sănătate, iar sumele decontate de către acestea sunt considerate insuficiente pentru acoperirea costurilor programelor derulate;
- Legea nr. 17/2000 privind asistența socială a persoanelor vârstnice nu acoperă întreaga problematică a acestei categorii de populație, iar prevederile sale sunt depășite și nu se aplică corespunzător;
- A fost elaborată o strategie în domeniul îmbătrânirii active și protecției persoanelor vârstnice ale cărei rezultate parțiale și finale dorim să fie prezentate pentru a se evalua transpunerea practică a obiectivelor propuse.

PROPUNERI

Apreciind că pentru pensionarul singur din mediul urban, valoarea coșului de consum lunar stabilit de Institutul Național de Statistică, precum și nivelul minim de trai decent, respectiv nivelul minim de subzistență, furnizate de Institutul de Cercetare a Calității Vieții, sunt insuficiente pentru a-i asigura acestuia un trai decent, Consiliul Național al Persoanelor Vârstnice propune instituirea unui coș minim de consum lunar pentru pensionarul singur din mediul urban, păstrând pentru produsele alimentare cantitățile stabilite de Institutul Național de Statistică pentru asigurarea necesarului minim de calorii.

În perioada actuală este necesar ca în România să se promoveze măsuri concrete destinate persoanelor vârstnice prevăzute într-un Program Național pentru Protecția Socială a Persoanelor Vârstnice, pentru a permite acestora să dispună de resurse suficiente pentru o existență decentă, să poată participa activ la viața publică, socială și culturală și să poată duce o existență independentă, cât mai mult timp posibil.

În ceea ce privește principalele **contribuții ale administrației publice** centrale și locale, responsabilizate pentru îmbunătățirea condițiilor socio-economice ale persoanelor vârstnice, apreciem că acestea pot fi sintetizate după cum urmează:

1. În domeniul asigurărilor sociale

Promovarea sistemului unitar public de pensii la nivel național, într-o concepție îmbunătățită, care să țină cont de următoarele propuneri:

- Legislația în domeniul pensiilor să prevadă în mod expres:
  - reglementarea valorii punctului de pensie la cel puțin 45,0% din salariu mediu brut utilizat la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale de stat; iar pentru situațiile în care pe parcursul anului salariul mediu brut realizat depășește în 3 luni consecutive cu peste 5,0% pe cel prognozat, valoarea punctului de pensie să se majoreze în mod corespunzător;
- Reducerea numărului de pensionari (și implicit a ratei de dependență), prin:

- egalizarea vârstei limită de pensionare a femeilor cu cea a bărbaților, respectiv la 65 ani, în orizontul de prognoză 2015 - 2030;
- aplicarea de practici flexibile de lucru care să încurajeze persoanele vârstnice rămână sau să reintre pe piața muncii; instituirea de norme și convenții care să permită prelungirea vieții active, dincolo de 65 de ani, cu beneficii fiscale și sociale atât pentru vârstnici, cât și pentru angajatori;
- eliminarea pensionării anticipate;
- Renunțarea la Pilonul II de pensii și, în perspectivă, motivarea și încurajarea angajaților și angajatorilor să participe la Pilonul III¹⁹ de pensii, cu avantajul unor beneficii de natură fiscală pentru aceștia, iar pentru angajat cu avantajul acumulării și fructificării contribuțiilor strânse de-a lungul vieții, în contul /conturile personale din cadrul fondului de pensii facultative, contribuții pe care le va putea folosi din momentul pensionării.
- Menținerea pe termen scurt și creșterea (pe termen lung) a numărului de angajați cu forme legale prin politici active în sfera ocupării forței de muncă, investiții (care să creeze noi locuri de muncă și să crească veniturile);
- Creșterea numărului de contribuitori prin atragerea celor care lucrează în agricultură sau ca liber întreprinzători și care în prezent sunt neasigurați, cât și prin includerea altor categorii de persoane care obțin venituri. Atragerea de noi asigurați în rândul populației active le-ar putea garanta acestora o formă de venit și, în plus, prin contribuția lor ar participa la întregirea fondului de asigurări sociale.

2. În domeniul sănătății publice

Revizuirea și îmbunătățirea pachetului de legi care reglementează sănătatea populației, asigurarea acesteia pe baza unei concepții moderne prin :

- creșterea accesului la serviciile de protecție a sănătății și îndeosebi la serviciile medicale de bază. Derularea de programe speciale pentru persoanele vârstnice;
- înființarea secțiilor de geriatrie în toate spitalele și a cabinetelor de geriatrie în toate municipiile și orașele mari;

---

¹⁹**Pilonul III** este denumirea dată sistemului de pensii facultative, administrate de companii private, sistem bazat pe conturi individuale și aderare facultativă. Participarea la pensiile facultative din acest pilon nu este condiționată în funcție de vârstă.

- acordarea de asistență medicală gratuită persoanelor vârstnice, precum și de gratuități la medicamentele pentru întreținerea sănătății și mod deosebit pentru bolile cronice;
- stabilirea unui sistem rațional de aprovizionare a farmaciilor cu medicamente compensate și gratuite și în mod special cu cele destinate întreținerii stării de sănătate a persoanelor vârstnice;
- asigurarea gratuității analizelor de laborator și a investigațiilor în regim de urgență pentru persoanele vârstnice, pe toată perioada lunii, indiferent de decadă;
- îmbunătățirea colaborării între casele de asigurări de sănătate județene și direcțiile sanitare județene prin stabilirea de atribuții și responsabilități clare și precise în regulamente cadru aprobate prin ordin al ministrului sănătății publice;
- înființarea de unități medico-sociale și alocarea resurselor financiare necesare de la consiliile județene pentru funcționarea acestora, precum și încheierea de contracte de furnizare de servicii cu casele județene de asigurări sociale de sănătate;
- înființarea de centre medicale în toate unitățile administrativ - teritoriale care să asigure serviciile medicale de urgență și să supravegheze tratamentul ambulatoriu al persoanelor vârstnice;
- acordarea de competente mai largi medicului de familie pentru recomandarea efectuării de investigații de laborator și radiologice;
- aplicarea de măsuri organizatorice care să conducă la scăderea duratei de prezentare a echipei de salvare, la locul și la ora solicitării;
- urgentarea completării cu personal medico-farmaceutic a tuturor localităților rurale;
- implementarea în toate zonele țării a programelor de îngrijiri la domiciliu;
- dezvoltarea serviciilor de recuperare primară și secundară în mediul urban și rural (în marile comune), identificarea de resurse financiare și suplimentarea fondurilor pentru compensarea medicamentelor pentru a nu se mai crea blocaje în farmacii la eliberarea rețetelor compensate și gratuite;
- încurajarea marilor producători de medicamente din România să fabrice echivalente ale produselor străine pentru care nu există

corespondent printre produsele românești, prin acordarea unor facilități la comercializarea medicamentelor, scutiri de taxe și impozite etc.;

- reducerea prețurilor de vânzare a medicamentelor care, în prezent, cuprind în proporții ridicate o serie de costuri și adaosuri nejustificate;
- respectarea drepturilor pentru anumite categorii de persoane, prevăzute în legi speciale, cum ar fi: veteranii de război și văduvele de război, persoanele persecutate din motive politice, etnice, persoanele cu handicap etc., în ceea ce privește gratuitatea integrală a serviciilor medicale și a medicamentelor.

3. în domeniul asistenței sociale

Adoptarea unei legi pentru protecția socială a persoanelor vârstnice în acord cu drepturile persoanelor vârstnice adoptate la nivel european, care să reglementeze în principal :

- îmbunătățirea și extinderea tipurilor de servicii ce le sunt asigurate vârstnicilor în instituțiile de asistență socială în regim rezidențial, respectiv programe de terapie ocupațională, recuperare etc.;
- organizarea de campanii de popularizare a instituțiilor care au atribuții de protecție socială a persoanelor vârstnice, pentru ca aceștia să poată fi informați permanent cu privire la căile de acces la drepturile și facilitățile acordate prin legi speciale și diverse alte reglementări;
- dezvoltarea sistemului rezidențial de asistență socială pentru vârstnici prin reabilitarea căminelor existente pentru persoane vârstnice și construcția de noi cămine, îmbunătățirea confortului în cămine prin dotarea cu echipamente, aparatura medicală, electrocasnică, electronică și mobilier;
- completarea instituțiilor de asistență socială cu personal și cu respectarea obligatorie a structurii minimale de personal de specialitate;
- extinderea la nivel național a serviciilor de îngrijire la domiciliu pentru a răspunde nevoilor individuale ale cât mai multor vârstnici, pentru prevenirea instituționalizării, a marginalizării sociale și a izolării;
- dezvoltarea sistemului de îngrijiri la domiciliu de lungă durată, pentru a nu fi compromisă existența persoanelor vârstnice, deoarece odată cu înaintarea în vârstă, crește riscul de a prezenta boli, invalidate și implicit dependență;

- perfecționarea personalului care activează în programe de sprijin pentru persoanele vârstnice prin participarea la schimburi de experiență și cursuri de formare, atragerea de specialiști cu experiență, angajarea unui număr tot mai mare de specialiști și organizarea unei rețele comunitare de medici geriatrii prin dubla specializare a medicilor de medicină internă;
- îmbunătățirea, extinderea și diversificarea serviciilor ce se acordă vârstnicilor asistați la domiciliu, respectiv prin programe de terapie ocupațională, recuperare, activități cultural - artistice etc.;
- implementarea unui sistem național de evidență și monitorizare a cazurilor sociale, ce privesc persoanele vârstnice, pentru o evaluare a cererii și ofertei de servicii, utilă la elaborarea strategiei de dezvoltare a rețelei de servicii sociale în funcție de nevoile identificate;
- combaterea izolării și încurajarea integrării sociale și în activitate a vârstnicilor prin formarea specialiștilor în domeniul geriatric și responsabilizarea cetățenilor din cadrul comunităților, organizarea de seminarii pe teme privind consecințele îmbătrânirii, impactul pensionării și a efectelor ce decurg din aceasta, organizarea de evenimente dedicate vârstei a treia în centrele de zi /cluburi;
- susținerea implicării active a persoanelor vârstnice în viața socială prin informare, sprijin și consiliere, dezvoltarea programelor ocupaționale în centrele de zi /cluburi, nominalizarea lor în organismele consultative la nivel de comunitate în vederea participării lor active la soluționarea problemelor pe plan local și valorificarea competențelor dobândite în viața activă;
- crearea unor punți între generațiile tinere și vârstnici prin organizarea de rețele de voluntari tineri care să se implice pentru îmbunătățirea calității vieții persoanelor vârstnice instituționalizate și a celor care locuiesc singuri, iar pe de altă parte pentru susținerea unor programe în vederea dezvoltării relațiilor interumane între copiii instituționalizați, elevi etc. și persoanele vârstnice, respectiv oricare alte inițiative menite să realizeze un schimb reciproc de informații pentru familiarizarea cu problematica celor două generații.

BIBLIOGRAFIE

1. *** date publicate de Institutul Național de Statistică, 2017;
2. *** Coșul de consum lunar pentru un pensionar singur și pentru pensionarul din familia de 2 pensionari, pentru lunile ianuarie și mai 2017, Institutul Național de Statistică.
3. *** Indicatori de incluziune socială calculați de Ministerul Muncii și Justiției Sociale corespunzători perioadei 2003-2016
4. *** Situația statistică a numărului de pensionari de asigurări sociale de stat și agricultori, pentru luna mai 2017, Casa Națională de Pensii Publice;
5. *** Nivelul minim de trai decent și nivelul minim de subzistență, pentru lunile ianuarie și mai 2017 și structura cheltuielilor minime de consum estimate pentru un pensionar singur în prețurile lunii mai 2017, Institutul de Cercetare a Calității Vieții;
6. *** Veniturile și consumul populației trim. III 2009, Institutul Național de Statistică, București, 2010.
7. *** World Bank Romania: Poverty assessment. June 2003. Report No. 26169 - RO, apărut sub același număr și în limba română: România: Raport de Evaluare a Sărăciei, octombrie 2003
8. Martin Ravallion, Poverty Comparisons, The World Bank, 1994

**Numărul de pensionari de asigurări sociale de stat,
pe județe la nivelul lunii mai 2017**

Nr. crt.	Județul	Populația totală ⁾	Număr pensionari	pensionari în populația județului/țării %	pensionari la nivel de județ din totalul pensionarilor %	Pensia medie
1	Alba	380.051	84.912	22,34	1,82	969
2	Arad	473.231	100.783	21,30	2,16	896
3	Argeș	644.522	146.374	22,71	3,13	996
4	Bacău	745.279	140.722	18,88	3,01	971
5	Bihor	618.453	142.969	23,12	3,06	929
6	Bistrița-Năsăud	329.070	58.417	17,75	1,25	816
7	Botoșani	454.664	77.935	17,14	1,67	790
8	Brașov	631.165	143.598	22,75	3,07	1.174
9	Brăila	354.275	79.170	22,35	1,69	920
10	Buzău	476.851	109.226	22,91	2,34	861
11	Caras-Severin	326.609	73.395	22,47	1,57	971
12	Călărași	316.297	62047	19,62	1,33	827
13	Cluj	723.031	168.178	23,26	3,60	1.037
14	Constanța	768.904	145.832	18,97	3,12	1.020
15	Covasna	228.361	45.687	20,01	0,98	921
16	Dâmbovița	527.442	111.553	21,15	2,39	938
17	Dolj	698.179	150.640	21,58	3,22	924
18	Galați	629.989	127.161	20,18	2,72	1.059
19	Giurgiu	276.220	55.956	20,26	1,20	791
20	Gorj	364.950	76.902	21,07	1,65	1.048
21	Harghita	333.317	74.142	22,24	1,59	923
22	Hunedoara	467.675	124.597	26,64	2,67	1.221
23	Ialomița	292.565	55.591	19,00	1,19	853
24	Iași	923.354	148.688	16,10	3,18	959
25	Ilfov	399.316	72.684	18,20	1,56	918
26	Maramureș	524.871	111.987	21,34	2,40	937
27	Mehedinți	285.579	58.183	20,37	1,24	946
28	Mureș	595.171	132.879	22,33	2,84	932
29	Neamț	575.857	115.839	20,12	2,47	924
30	Olt	448.003	93.274	20,82	2,00	839
31	Prahova	806.137	196.846	24,42	4,21	1.052
32	Satu Mare	390.069	76.550	19,62	1,63	821
33	Sălaj	247.143	55.019	22,26	1,18	899
34	Sibiu	464.319	96.335	20,75	2,06	1.004
35	Suceava	744.677	136.348	18,31	2,92	857
36	Teleorman	386.744	92.468	23,91	1,98	847
37	Timiș	744.373	150.653	20,24	3,22	982
38	Tulcea	243.275	45.074	18,53	0,96	878
39	Vaslui	481.123	81.724	16,99	1,75	818
40	Vâlcea	402.007	99.079	24,65	2,12	918
41	Vrancea	390.464	69.644	17,84	1,49	814
42	București	2.101.413	484.465	23,05	10,36	1.247
	TOTAL	22.214.995	4.673.526	21,04	100,00	982

⁾Populația totală , după domiciliu, a României la data de 1 iulie 2016, ultima publicată

Anexa nr.2

Valoarea coșului de consum al gospodăriilor de pensionari ^{*)}
(pensionarul singur)

Nr. ctr.	Produse alimentare	Valoare lei lunar/ persoană (prețuri mai 2017)		
		TOTAL	URBAN	RURAL
1	Făină	2,71	2,37	2,99
2	Mălai	4,21	2,23	5,90
3	Pâine	26,64	23,90	28,99
4	Produse de franzelărie, Specialități de panificație	2,13	2,34	1,95
5	Paste făinoase	1,97	2,10	1,87
6	Orez	2,55	2,31	2,75
7	Fasole boabe	5,12	3,62	6,42
8	Cartofi	9,27	9,18	9,34
9	Morcovi, pătrunjel, păstârnac	1,44	1,73	1,19
10	Ceapă uscată	2,19	2,06	2,30
11	Varză murată și alte murături	7,47	4,88	9,69
12	Bulion	3,05	2,45	3,57
13	Conserve de legume	1,34	1,24	1,42
14	Mere	3,25	3,89	2,71
15	Citrice, fructe meridionale	2,21	2,89	1,63
16	Conserve din fructe	2,11	1,99	2,22
17	Carne de bovine	4,90	7,09	3,03
18	Carne de porcine	9,91	11,06	8,93
19	Carne de pasăre	15,28	14,18	16,23
20	Carne de oaie și alte feluri de carne	2,35	1,70	2,90
21	Preparate din carne	13,22	12,36	13,95
22	Pește proaspăt și congelat	3,63	3,64	3,62
23	Lapte proaspăt	14,13	15,56	12,91
24	Lapte bătut, iaurt	1,60	1,98	1,27
25	Telemea de vacă	6,28	7,10	5,77
26	Telemea de oaie	3,66	3,62	3,69
27	Brânză proaspătă și smântână	5,57	5,59	5,56
28	Ouă	9,60	8,61	10,45
29	Untură	1,24	0,55	1,84
30	Ulei comestibil	7,81	7,53	8,05
31	Margarină	1,97	2,33	1,66
32	Zahăr	4,40	4,22	4,56
33	Ciocolată, bomboane	0,62	0,73	0,52
34	Băuturi nealcoolice	2,41	3,07	1,85
	Total 1-34	186,36	180,09	191,73
	Alte produse alimentare	23,85	26,83	21,09
	TOTAL produse alimentare	210,22	206,93	212,82

^{*)}Valorile sunt stabilite de Institutul Național de Statistică

Nr. ctr.	Produse nealimentare	Valoare lei lunar/ persoană (prețuri mai 2017)		
		TOTAL	URBAN	RURAL
35	Confecții	1,98	2,23	1,75
36	Tricotaje	0,79	0,81	0,78
37	Încălțăminte	3,44	3,01	3,81
38	Cărți, ziare, papetărie	1,50	2,67	0,51
39	Medicamente	12,08	17,98	7,03
40	Articole de igienă	6,05	7,93	4,44
41	Combustibili	23,98	9,28	36,59
	Total 35-41	49,83	43,91	54,91
	Alte produse nealimentare	18,39	16,20	20,26
	TOTAL produse nealimentare	68,22	60,11	75,17
	Servicii			
42	Apă, canal, salubritate	30,73	62,72	3,30
43	Energie electrică	25,51	32,26	19,72
44	Energie termică	20,56	44,35	0,16
45	Gaze naturale	29,33	53,67	8,45
46	Abonament RTV	4,49	7,07	2,27
47	Telefon	10,39	18,66	3,31
48	Transport de călători	3,96	6,33	1,93
49	Servicii medicale	3,25	3,55	3,00
	Total 42-49	128,22	228,59	42,13
	Alte servicii	20,26	36,12	6,66
	TOTAL servicii	148,48	264,71	48,79
	TOTAL	426,91	531,75	336,78

Valoarea coșului de consum al gospodăriilor de pensionari^{*)}
(familia formată din 2 pensionari)

Nr. ctr.	Produse alimentare	Valoare lei lunar/ persoană (prețuri mai 2017)		
		TOTAL	URBAN	RURAL
1	Făină	2,33	2,13	2,49
2	Mălai	3,97	1,79	5,67
3	Pâine	25,43	23,93	26,60
4	Produse de franzelărie, specialități de panificație	1,31	1,47	1,06
5	Paste făinoase	1,39	1,54	1,27
6	Orez	1,76	1,51	1,95
7	Fasole boabe	3,89	2,69	4,83
8	Cartofi	6,96	7,04	6,90
9	Morcovi, pătrunjel, păstârnac	1,07	1,38	0,82
10	Ceapă uscată	1,68	1,56	1,78
11	Varză murată și alte murături	7,74	5,52	9,48
12	Bulion	2,51	2,21	2,75
13	Conserve de legume	1,30	1,24	1,35
14	Mere	2,55	3,33	1,95
15	Citrice, fructe meridionale	2,00	2,57	1,33
16	Conserve din fructe	1,74	1,97	1,56
17	Carne de bovine	4,52	6,97	2,61
18	Carne de porcine	9,79	11,97	8,09
19	Carne de pasăre	11,38	10,49	12,08
20	Carne de oaie și alte feluri de carne	3,22	20,50	3,93
21	Preparate din carne	11,97	11,07	12,67
22	Pește proaspăt și congelat	2,96	3,24	2,74
23	Lapte proaspăt	10,31	9,76	10,73
24	Lapte bătut, iaurt	1,57	1,45	1,66
25	Telemea de vacă	5,45	5,45	5,45
26	Telemea de oaie	3,57	3,89	3,32
27	Brânză proaspătă și smântână	5,39	4,89	5,77
28	Ouă	7,37	6,71	7,89
29	Untură	1,16	0,48	1,68
30	Ulei comestibil	5,85	5,98	5,75
31	Margarină	1,27	1,63	0,98
32	Zahăr	3,22	3,22	3,23
33	Ciocolată, bomboane	0,50	0,65	0,38
34	Băuturi nealcoolice	2,26	3,30	1,45
	Total 1-34	159,38	173,52	162,19
	Alte produse alimentare	18,33	13,01	14,60
	TOTAL produse alimentare	177,71	186,54	176,79

^{*)}Valorile sunt stabilite de Institutul Național de Statistică

Nr. ctr.	Produse nealimentare	Valoare lei lunar/ persoană (prețuri mai 2017)		
		TOTAL	URBAN	RURAL
35	Confecții	2,42	2,78	2,14
36	Tricotaje	1,00	1,23	0,82
37	Încălțăminte	3,93	3,64	4,16
38	Cărți, ziare, papetărie	1,95	3,47	0,75
39	Medicamente	11,91	18,33	6,89
40	Articole de igienă	5,33	7,60	3,55
41	Combustibili	22,94	10,10	32,97
	Total 35-41	49,48	47,16	51,29
	Alte produse nealimentare	18,26	19,43	16,47
	TOTAL produse nealimentare	67,74	66,59	67,76
	Servicii			
42	Apă, canal, salubritate	22,99	48,71	2,91
43	Energie electrică	20,43	26,12	15,99
44	Energie termică	15,36	35,03	0,00
45	Gaze naturale	25,69	47,45	8,71
46	Abonament RTV	3,32	5,43	1,67
47	Telefon	8,69	14,82	3,90
48	Transport de călători	3,94	6,27	2,12
49	Servicii medicale	6,52	7,57	5,70
	Total 42-49	106,95	191,40	41,00
	Alte servicii	16,90	30,24	10,41
	TOTAL servicii	123,85	221,64	51,41
	TOTAL	369,30	474,77	295,97

**Gruparea pensionarilor de asigurări sociale de stat și agicultori pe niveluri de pensii* și pe categorii,
IUNIE 2017**

-persoane-

Tranșe de cuantumul - lei -	TOTAL Asigurați	Cu pensie pentru limită vârstă	Cu pensie anticipată	Cu pensie anticipată parțială	Cu pensie de invaliditate din care:				Cu pensie de urmaș	Cu ajutor social
					Total	Grad 1	Grad 2	Grad 3		
TOTAL din care:	5.050.049	3.833.520	22.434	77.485	585.590	47.401	247.162	291.027	530.634	386
Procente	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
până la 400	687.597	327.803	372	7.523	136.853	17.405	47.193	72.255	214.851	381
401 – 427	134.333	85.155	43	3.820	20.174	809	9.346	10.019	25.139	1
Sub valoarea coșului de consum lunar : 427 lei	821.930	412.958	415	11.343	157.027	18.214	56.539	82.274	239.990	382
Procente	16,28	10,77	1,85	14,64	26,82	38,43	22,88	28,27	45,23	99,05
428-500	363.195	230.233	117	10.327	54.546	2.188	25.268	27.090	67.969	4
501-579	354.899	198.232	80	10.833	82.733	6.363	39.447	36.923	63.021	0
Sub valoarea nivelului minim de subzistență*** : 579 lei	1.540.024	841.423	612	32.503	294.306	26.765	121.254	146.287	370.980	386
Procente	30,50	16,66	2,73	41,95	50,26	56,46	49,06	50,27	69,91	100,00
580-600	94.340	52.695	21	2.880	21.992	1.691	10.486	9.815	16.752	0
601-700	381.251	219.317	134	10.935	94.818	7.725	41.213	45.880	56.047	0
701-735	129.877	102.942	844	2.380	15.943	1.043	6.852	8.048	7.768	0
Sub valoarea nivelului minim de trai decent**** : 735 lei	2.145.492	1.216.377	1.611	48.698	427.059	37.224	179.805	210.030	451.547	386
Procente	42,48	31,73	7,18	62,85	72,93	78,53	72,75	72,17	85,10	100,00

Tranșe de cuantum - lei -	TOTAL asigurați	Cu pensie pentru limită vârstă	Cu pensie anticipată	Cu pensie anticipată parțială	Cu pensie de invaliditate din care:				Cu pensie de urmaș	Cu ajutor social
					Total	Grad 1	Grad 2	Grad 3		
736-939	670.377	580.476	4.762	13.423	89.901	5.881	38.636	45.384	43.800	0
Sub valoarea pensiei medii la nivel țară** : 939 lei	2.815.869	1.796.853	6.373	62.121	516.960	43.105	218.441	255.414	495.347	386
Procente	55,76	46,87	28,41	80,17	88,28	90,94	88,38	87,76	93,35	100,00
940-1000	282.054	174.429	1.431	4.033	27.014	1.767	11.610	13.637	13.162	0
1001-2000	1.722.823	1.637.158	14.180	10.207	39.902	2.414	16.396	21.092	21.376	0
2001-3000	191.277	187.617	579	918	1.488	102	618	768	675	0
3001-4000	28.814	28.374	47	166	171	8	70	93	56	0
4001-5000	6.497	6.422	7	24	34	4	18	12	10	0
peste 5000	2.715	2.667	3	16	21	1	9	11	8	0
Pensia medie (lei) ****	939	1.059	1.158	723	579	471	589	588	491	239

Sursa datelor: Casa Națională de Pensii Publice

* Suma suplimentară alocată de la bugetul de stat pentru asigurarea pensiei minime garantate de 520 lei nu este luată în calcul

** Valoarea coșului de consum lunar al pensionarului singur total țară calculat la prețurile lunii iunie 2017, pe baza datelor comunicate de Institutul Național de Statistică

*** Valoarea nivelului minim de subzistență și a nivelului minim de trai decent total țară pentru pensionarul singur calculat la prețurile lunii iunie 2017, calculate pe baza datelor comunicate de Institutul de Cercetare a Calității Vieții

**** Pensia medie calculată fără indemnizația socială pentru pensionari Sursa datelor: Casa Națională de Pensii Publice

**Gruparea pensionarilor de asigurări sociale de stat pe niveluri de pensii* și pe categorii, iunie 2017
-persoane-**

Tranșe de cuantumul - lei -	TOTAL asigurați	Cu pensie pentru limită vârstă	Cu pensie anticipată	Cu pensie anticipată parțială	Cu pensie de invaliditate din care:				Cu pensie de urmaș	Cu ajutor social
					Total	Grad 1	Grad 2	Grad 3		
TOTAL. din care:	4.674.833	3.491.168	22.434	77.485	583.361	47.100	245.234	291.027	499.999	386
Procente	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
până la 400	537.561	210.407	186	7.523	134.828	17.113	45.460	72.255	184.236	381
401 – 427	90.117	40.990	43	3.820	20.129	807	9.303	10.019	25.135	1
Sub valoarea coșului de consum lunar** : 427 lei	627.678	251.397	229	11.343	154.957	17.920	54.763	82.274	209.371	382
Procente	13,43	7,20	1,02	14,64	26,56	38,05	22,33	28,27	41,87	99,05
428-500	243.651	110.823	117	10.327	54.422	2.181	25.151	27.090	67.957	4
501-579	312.161	155.523	80	10.833	82.708	6.363	39.423	36.923	63.018	0
Sub valoarea nivelului minim de subzistență*** : 579 lei	1.183.490	517.743	426	32.503	292.087	26.464	119.337	146.287	340.346	386
Procente	25,32	14,83	1,90	41,95	50,07	56,19	48,66	50,27	68,07	100,00
580-600	82.980	41.341	21	2.880	21.986	1.691	10.479	9.815	16.751	0
601-700	374.920	212.989	134	10.935	94.815	7.725	41.210	45.880	56.047	0
700-735	129.760	102.825	844	2.380	15.943	1.043	6.852	8.048	7.768	0
Sub valoarea nivelului minim de trai decent*** : 735 lei	1.771.150	874.898	1.425	48.698	424.831	36.923	177.878	210.030	420.912	386
Procente	37,89	25,06	6,35	62,85	72,82	78,39	72,53	72,17	84,18	100,00

Tranșe de cuantum - lei -	TOTAL asigurați	Cu pensie pentru limită vârstă	Cu pensie anticipată	Cu pensie anticipată parțială	Cu pensie de invaliditate din care:				Cu pensie de urmaș	Cu ajutor social
					Total	Grad 1	Grad 2	Grad 3		
736-1000	951.576	754.051	6.193	17.456	116.914	7.648	50.245	59.021	56.962	0
1001-2000	1.722.804	1.637.139	14.180	10.207	39.902	2.414	16.396	21.092	21.376	0
2001-3000	191.277	187.617	579	918	1.488	102	618	768	675	0
3001-4000	28.814	28.374	47	166	171	8	70	93	56	0
4001-5000	6.497	6.422	7	24	34	4	18	12	10	0
peste 5000	2.715	2.667	3	16	21	1	9	11	8	0
Pensia medie (lei) ****	982	1.121	1.158	723	580	473	592	588	509	242

Sursa datelor: Casa Națională de Pensii Publice

* Suma suplimentară alocată de la bugetul de stat pentru asigurarea pensiei minime garantate de 520 lei nu este luată în calcul

** Valoarea coșului de consum lunar al pensionarului singur total țară calculat la prețurile lunii iunie 2017, pe baza datelor comunicate de Institutul Național de Statistică

*** Valoarea nivelului minim de subzistență și a nivelului minim de trai decent total țară pentru pensionarul singur calculat la prețurile lunii iunie 2017, calculate pe baza datelor comunicate de Institutul de Cercetare a Calității Vieții

**** Pensia medie calculată fără indemnizația socială pentru pensionari Sursa datelor: Casa Națională de Pensii Publice

Gruparea pensionarilor agricultori pe niveluri de pensii* și pe categorii, Iunie 2017

-persoane-

Tranșe de cuantum - lei -	TOTAL asigurați	Cu pensie entru limită vârstă	Cu pensie de invaliditate din care:			Cu pensie de urmaș
			Total	Grad 1	Grad 2	
TOTAL. din care:	375.216	342.352	2.229	301	1.928	30.635
Procente	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
până la 400	150.036	117.396	2.025	292	1.733	30.615
401 – 427	44.215	44.165	46	2	43	4
Sub valoarea coșului de consum lunar** : 427 lei	194.251	161.561	2.071	294	1.776	30.619
Procente	51,77	47,19	92,90	97,82	92,13	99,95
428 - 500	119.545	119.410	123	7	117	12
501-579	42.737	42.710	24	0	24	3
Sub valoarea nivelului minim de subzistență*** : 579 lei	326.042	323.681	2.218	301	1.917	30.634
Procente	86,89	94,55	99,53	100,00	99,45	100,00

Tranșe de cuantum - lei -	TOTAL asigurați	Cu pensie pentru limită vârstă	Cu pensie de invaliditate din care:			Cu pensie de urmaș
			Total	Grad 1	Grad 2	
580-600	11.361	11.353	7	0	7	1
601-700	6.331	6.328	3	0	3	0
701-735	117	117	0	0	0	0
Sub valoarea nivelului minim de trai decent ** 735 lei	343.850	341.479	2.228	301	1.927	30.635
Procente	91,64	99,74	99,96	100,00	99,95	100,00
736-1000	855	854	1	0	1	0
1001-2000	19	19	0	0	0	0
2001-3000	0	0	0	0	0	0
3001-4000	0	0	0	0	0	0
4001-5000	0	0	0	0	0	0
peste 5000	0	0	0	0	0	0
Pensia medie (lei)****	404	424	240	204	245	186

Sursa datelor: Casa Națională de Pensii Publice

* Suma suplimentară alocată de la bugetul de stat pentru asigurarea pensiei minime garantate nu este luată în calcul

** Valoarea **coșului de consum lunar** al pensionarului singur total țară, **calculat la prețurile lunii mai 2017, pe baza datelor comunicate de Institutul Național de Statistică**

*** Valoarea nivelului minim de subzistență și a nivelului minim de trai decent total țară, pentru pensionarul singur, pentru luna iunie 2017 calculate **pe baza datelor comunicate de Institutul de Cercetare a Calității Vieții**

**** **Pensia medie calculată fără indemnizația socială pentru pensionari** Sursa datelor: Casa Națională de Pensii Publice

Anexa nr. 4

Cheltuielile totale de consum pentru gospodăriile de pensionari în anul 2016

A. Produse alimentare /persoană²⁰		
Total, din care:	%	Lei
	100,00	214,07
- cereale și produse din cereale	18,07	38,68
- carne proaspătă	15,82	33,87
- brânzeturi și smântână	8,05	17,23
- preparate din carne	7,77	16,63
- lapte	7,30	15,64
- legume și conserve din legume	7,29	15,60
- fructe	6,12	13,10
- grăsimi	3,92	8,39
- băuturi alcoolice	3,42	7,32
- apă minerală și alte băuturi nealcoolice	3,04	6,52
- cafea, ceai, cacao	2,97	6,36
- cartofi	1,73	3,70
- ouă	1,67	3,57
- zahăr	1,41	3,02
- ciocolată, bomboane, rahat și alte produse zaharoase	1,35	2,88
- alte produse	10,07	21,56
B. Produse nealimentare /gospodărie		
Total, din care:	%	Lei
	100,00	474,70
- medicamente	18,98	90,09
- combustibili lichizi și solizi	17,05	80,94
- îmbrăcăminte și încălțăminte	14,82	70,36
- țigări, articole și accesorii pt. fumat	13,42	63,71
- produse pentru întreținerea curentă a locuinței	7,29	34,59
- carburanți și lubrifianți	7,16	33,99
- articole și produse pentru îngrijire personală	7,12	33,79
- alte articole și bunuri de folosință îndelungată pentru recreere și cultură	2,71	12,86
- aparate de uz casnic	2,36	11,21
- mobilă și articole de mobilier	1,47	6,97
- alte produse	7,62	36,19
C. Servicii/gospodărie		
Total, din care:	%	Lei
	100,00	377,43
- energie electrică	22,31	84,20
- servicii de telefonie	17,25	65,09
- gaze naturale	12,76	48,15
- apă. canal. salubritate și servicii comunale	12,46	47,01
- servicii sănătate	6,57	24,82
- servicii transport	6,50	24,53
- abonamente radio+TV	6,42	24,25
- alte servicii pentru întreținerea locuinței	3,44	12,98
- energie termică	2,86	10,80
- îngrijire personală	2,10	7,93
- asigurări	1,67	6,30
- servicii turistice	1,41	5,34
-servicii de cazare (altele decât cele de natură turistică)	0,53	1,99
- educație	0,42	1,57
- alte servicii	3,30	12,47

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, 2017

²⁰ Contraindicația consumului din resurse proprii (autoconsumul) nu a fost inclusă în cheltuielile pentru produsele alimentare, acestea referindu-se exclusiv la cumpărături.